

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра ландшафтної архітектури та фітодизайну

ЗАТВЕРДЖЕНО

ННІ лісового і садово-паркового господарства
«10» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Озеленення населених місць

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність 206 «Садово-паркове господарство»
Освітня програма «Садово-паркове господарство»
ННІ лісового і садово-паркового господарства

Розробник: доц., к.с.-г.н., доц. Багацька О.М.

Київ – 2025

Опис навчальної дисципліни «Озеленення населених місць»

Озеленення населених місць є складовою частиною загального комплексу заходів із планування, забудови і благоустрою населених пунктів, яке значною мірою сприяє оптимізації урбанізованих територій. В процесі вивчення дисципліни студенти знайомляться зі значенням міських та приміських зелених насаджень в комплексі заходів боротьби з несприятливими природними явищами та в естетичному оформленні та упорядкуванні населених пунктів. В курсі також розглядаються теоретичні положення створення садово-паркових об'єктів різного функціонального призначення. Окрім цього надаються практичні навички з проектування садово-паркових об'єктів, з дотриманням діючих правил і нормативів.

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
20 Аграрні науки та продовольство		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	206 «Садово-паркове господарство»	
Освітня програма	Садово-паркове господарство	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4,0	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Курс (рік підготовки)	2	3
Семестр	4	6
Лекційні заняття	30 год.	8 год.
Практичні, семінарські заняття	45 год.	6 год.
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	45 год.	106 год.
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	5 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є професійна підготовка фахівців садово-паркового господарства з питань створення і використання зелених насаджень у

населених пунктах. Озеленення населених місць є складовою частиною загального комплексу заходів із планування, забудови і благоустрою населених пунктів.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми професійної діяльності у галузі вирощування декоративних рослин, фітодизайні та флористиці, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів рослинництва, ландшафтної архітектури, садово-паркового будівництва та екології і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні компетентності (ЗК):

ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

фахові компетентності спеціальності (ФК):

ФК 1. Здатність застосовувати знання зі спеціалізованих підрозділів науки (екології, ботаніки, дендрології, фізіології рослин, генетики та селекції декоративних рослин, ґрунтознавства міських екосистем, агротехніки вирощування декоративних рослин, проектування, формування та експлуатації компонентів садово-паркових об'єктів, захисту декоративних рослин від шкідників та хвороб, механізації садово-паркових робіт тощо).

ФК 3. Здатність проектувати, створювати й експлуатувати об'єкти садово-паркового господарства.

ФК 10. Здатність проводити інвентаризацію зелених насаджень.

ФК 12. Здатність розробляти концептуальні та інноваційні проєктні рішення з планування комплексних зелених зон міста, об'єктів ландшафтної архітектури та дизайну зовнішнього середовища.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 4. Володіти професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення садово-паркового господарства.

ПРН 7. Володіти навичками працювати самостійно та як лідер, отримувати результат за обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність під час вирощування декоративних рослин у відкритому і закритому ґрунті, проектування, створення та експлуатації об'єктів садово-паркового господарства.

ПРН 9. Проектувати та організовувати заходи із вирощування садивного матеріалу декоративних деревних рослин відкритого і закритого ґрунту та формувати об'єкти садово-паркового господарства відповідно до сучасних наукових методик і вимог замовника.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Модуль 1. Система зелених насаджень населеного пункту														
Тема 1. Вступ. Роль зелених насаджень в системі населеного пункту	6	11	2	4			20	10					58	
Тема 2. Система озеленення в містах	7-11	21	8	8				20	2					
Тема 3. Тематика, нормативи проектування і проектні матеріали	12-13	13	4	4				10						
Тема 4. Проектування міських скверів	14-15	15	4	6				22		2				
Разом за модулем 1		60	18	22			20	62	2	2			58	
Модуль 2. Основи проектування садово-паркових об'єктів														
Тема 5. Типи посадок дерев і кущів	16-17	15	4	6			25	10	1				48	
Тема 6. Вертикальне озеленення в населених пунктах	18	12	2	5				10	1					
Тема 7. Квіткове оформлення населених пунктів. Газони: класифікація та значення для озеленення населених місць	19	13	2	6				14	2	2				
Тема 8. Озеленення міських вулиць	20	7	2	-				12		2				
Тема 9. Особливості проведення посадкових робіт в населених пунктах	21	13	2	6				12	2					
Разом за модулем 2		60	12	23			25	58	6	4			48	
Усього годин	120		30	45			45	120	8	6			106	

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ. Роль зелених насаджень в системі населеного пункту	2
2	Тема 2. Система озеленення в містах	8
3	Тема 3. Тематика, нормативи проектування і проектні матеріали	4
4	Тема 4. Проектування міських скверів	4

5	Тема 5. Типи посадок дерев і кущів	4
6	Тема 6. Вертикальне озеленення в населених пунктах	2
7	Тема 7. Квіткове оформлення населених пунктів. Газони: класифікація та значення для озеленення населених місць	2
8	Тема 8. Озеленення міських вулиць	2
9	Тема 9. Особливості проведення посадкових робіт в населених пунктах	2
Разом		30

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вивчення умовних позначень та правил оформлення опорного плану, генплану, дендроплану.	4
2	Вивчення нормативних документів, пов'язаних з проектуванням та створенням садово-паркових об'єктів різного функціонального призначення.	4
3	Проект міського скверу.	8
4	Проектування квіткового оформлення в місті	6
5	Розробка різних типів посадок дерев і кущів.	6
6	Розробка проекту вертикального озеленення міського об'єкту.	5
7	Ознайомлення з прийомами озеленення вулиць, будинків, адміністративних споруд.	6
8	Розробка системи агротехнічних заходів створення і огляду за СПО	6
Разом		45

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Аналіз системи озеленення міста	20
2.	Аналіз озеленення вулиці	25
Разом		45

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист практичних робіт;
- виконання і захист самостійних робіт.

7. Методи навчання

- метод навчання через дослідження;
- практичний метод (практичні роботи);
- наочний метод (демонстрації);
- робота з навчальною літературою (тезування, анотування);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності.

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Система зелених насаджень населеного пункту		
Практична робота 1. Вивчення умовних позначень та правил оформлення опорного плану, генплану, дендроплану.	ПРН 4 Навчитись грамотно оформляти креслення та виконувати розрахунки з урахуванням вимог і нормативів.	10
Практична робота 2. Вивчення нормативних документів, пов'язаних з проектуванням та створенням садово-паркових об'єктів різного функціонального призначення.	ПРН 4 Вивчення і засвоєння основних нормативів щодо озеленення населених місць.	10
Практична робота 3. Проект міського скверу.	ПРН 9 Проектувати садово-парковий об'єкт з урахуванням нормативів і вимог.	20
Практична робота 4. Проектування квіткового оформлення в місті.	ПРН 9 Вміти грамотно підбирати місця і типи квіткового оформлення в населених пунктах.	10
Самостійна робота 1. Аналіз системи озеленення міста.	ПРН 4, 9 Аналізувати і виявляти недоліки в розміщенні, нормуванні і догляді за насадженнями в місті	20
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Основи проектування садово-паркових об'єктів		
Практична робота 5. Розробка різних типів посадок дерев і кущів.	ПРН 9 Розуміти функції і принципи проектування різних типів посадок дерев і кущів на території населеного пункту.	20
Практична робота 6. Розробка проекту вертикального озеленення міського об'єкту.	ПРН 9 Визначати ефективність і доцільність застосування елементів вертикального озеленення в населених пунктах.	20
Практична робота 7. Ознайомлення з прийомами озеленення вулиць, будинків, адміністративних споруд	ПРН 9 Володіти навичками проектування елементів озеленення на територіях різного функціонального призначення.	20
Практична робота 8. Розробка системи агротехнічних заходів створення і огляду за СПО	ПРН 9 Проектувати систему агротехнічних заходів створення і догляду за СПО з урахуванням вимог і нормативів.	10
Самостійна робота 2. Аналіз	ПРН 1, 7	30

озеленення вулиці	Аналізувати озеленення вулиці, виявляти недоліки і перспективи покращання стану насаджень	
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота		70
Екзамен		30
Всього за курс		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени, заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу.
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету).

9. Навчально-методичне забезпечення

- Електронний навчальний курс навчальної дисципліни – <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=151>.
- Конспект лекцій та їх презентації.
- Методичні рекомендації до виконання лабораторних робіт з дисципліни «Озеленення населених місць» / А. І. Кушнір, О. А. Суханова, О. М. Багацька. Київ : Видачничий центр НУБіП України, 2009. 86 с.
- Кучерявий В. П. Озеленення населених місць : підручн. / В. П. Кучерявий, В. С. Кучерявий. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 666 с

10. Рекомендовані джерела інформації

- Багацька О. М. Рекомендації щодо використання культивованих дерев'янистих ліан у вертикальному озелененні м. Києва / О. М. Багацька. Київ : Видачничий центр НУБіП України, 2008. 50 с.

2. Безлюбченко О. С. Планування і благоустрій міст : навч. посібник для студентів усіх форм навчання та слухачів другої вищої освіти за напрямом підготовки 0921 (6.060101) – «Будівництво» / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний, Т. О. Черносова. Харків : ХНАМГ, 2013 191 с.

3. Безлюбченко О. С. Планування і благоустрій міст : навч. посібник. для студентів усіх форм навчання та слухачів другої вищої освіти за напрямом підготовки 0921 (6.060101) – «Будівництво» / О. С. Безлюбченко, О. В. Завальний, Т. О. Черносова; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. : ХНАМГ, 2011. 191 с.

4. Білоус В. І. Садово-паркове мистецтво: Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. Київ : Наук. світ, 2001. 299 с.

5. Благоустрій міст та населених пунктів : інформаційно-аналітичний збірник. упоряд. С. В. Коваленко. Київ : Мін-во будівництва, архітектури та житлово-комунального господарства України, 2006. 80 с.

6. Вертикальное озеленение зданий и сооружений / УкрНИИинжпроект. Киев : Будивельник, 1980. 128 с.

7. ДБН А.2.2-3:2014 Склад та зміст проектної документації на будівництво. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/6.1.-DBN-A.2.2-32014.-Sklad-ta-zmist-proektnoyi-dokumen.pdf>.

8. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2019/06/B2212-IB.pdf>.

9. ДБН Б.2.2-12:2019 Планування і забудова територій. URL: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/12/19.1.-DBN-B.1.1-152012.-Sklad-ta-zmist-generalnogo-pla.pdf>.

10. Краткий справочник архитектора : Ландшафтная архитектура / Под ред. И. Д. Родичкина. Киев : Будивельник, 1990. 336 с.

11. Кучерявий В. П. Озеленення населених місць : підручн. / В. П. Кучерявий, В. С. Кучерявий. Львів : Новий Світ-2000, 2021. 666 с

12. Кучерявий В.П. Деревя, чагарники, ліани в ландшафтній архітектурі : навч. посібник / [В.П. Кучерявий, Р.Б. Дудин та ін.]. Львів : Кварт, 2004. 138 с.

13. Кушнір А. І. Методичні вказівки до вивчення дисципліни „Озеленення населених місць” студентами за напрямом 1304 – „Лісове та садово-паркове господарство” / А. І. Кушнір, О. А. Кушнір. Київ : Вид. НАУ, 2004. 47 с.

14. Ландшафтна архітектура : довідник термінів / В. П. Кучерявий, Р. Б. Дудин, Т. М. Левусь. Львів : Компанія «Манускрипт», 2010. 156 с.

15. Лаптев А. А. Справочник работника зеленого строительства / А. А. Лаптев, Б. А. Глазачев, А. С. Маяк. Киев : Будивельник, 1984. 152 с.

16. Остапенко Б. Ф. Озеленение сельских населенных мест: Учеб. пособие / Б. Ф. Остапенко, А. Д. Жирнов. Харьков: Харьковский СХИ им. В. В. Докучаева, 1973. 212 с.

17. Планування і благоустрій міст. [Електронний ресурс]. – http://eprints.kname.edu.ua/21795/1/%D0%A1%D0%AE_%D0%BF%D0%B5%D1%87_%D0%B2%D0%B0%D1%80_%D0%BF%D0%BB2010_%D0%BF%D0%BE%D0%B7.5%D0%9D_%D0%9F%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%B8

[%D0%B5 \(%D0%9F%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%BA%D0%B0\).pdf.](#)

18. Правила утримання зелених насаджень у населених пунктах України. Київ, 2006. 41 с.

19. Проектування міських територій : підручник : [у 2 ч.] / [за ред. І. Е. Линник, О. В. Завального] ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. Ч. 2. 544 с.

20. Романча Л. В. Озеленення села / Л. В. Романча. Київ : Урожай, 1989. 84 с.

21. Рубцов Л. И. Деревья и кустарники в ландшафтной архитектуре. Справочник / Л. И. Рубцов. Киев : Наукова думка, 1977. 272 с.

22. Рубцов Л. И. Справочник по зеленому строительству / Л. И. Рубцов, А. А. Лаптев. Киев : Будивельник, 1971. 312 с.

23. Тихонов В. І. Озеленення міст і селищ / В. І. Тихонов, В. Ф. Петренко, В. А. Садова. Київ : Будівельник, 1990. 208 с.

24. Фомін І. О. Основи теорії містобудування : підручник / І. О. Фомін; Ін-т змісту і методів навчання, Київ. держ. техн. ун-т буд-ва і архіт. Київ : Наукова думка, 1997. 191 с.